

FISM

FONDUL DE INVESTIȚII
SOCIALE DIN MOLDOVA

GUVERNUL ROMÂNIEI

RAPORT DE PROGRES

**privind implementarea Programului de asistență tehnică și financiară acordată
de Guvernul României pentru instituțiile preșcolare din Republica Moldova**

August 2014 – Noiembrie 2015

INTRODUCERE

Accesul copiilor de vîrstă timpurie la educație crește într-un ritm susținut. Totodată, rețeaua existentă de grădinițe acoperă doar o parte din cerere. Se menține discrepanța dintre rata înrolării în mediul urban și în cel rural, aceasta constituind 25,4 p.p. în 2013¹.

Pentru a susține crearea condițiilor în grădinițele de copii din mediul rural și de a spori, astfel, rata de înrolare a copiilor în instituțiile preșcolare, Guvernul României a oferit Guvernului Republicii Moldova un Grant nerambursabil în valoare de 20 milioane de Euro pentru instituțiile preșcolare din Republica Moldova.

În baza Hotărîrii Guvernului Republicii Moldova nr. 436 din 10.06.2014, Fondul de Investiții Sociale din Moldova (FISM) a fost desemnat entitatea responsabilă de pregătirea, implementarea, asigurarea vizibilității și raportarea Programului de asistență tehnică și financiară acordată de Guvernul României pentru instituțiile preșcolare din Republica Moldova.

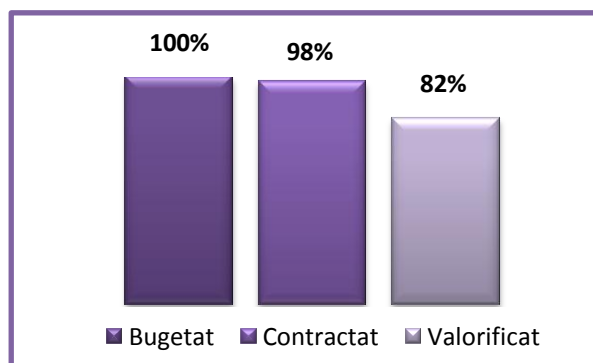
Executarea de facto a acestui Program a început la 1 august 2014.

REALIZĂRI

1. Beneficiari ai Grantului

Beneficiari ai Grantului oferit de Guvernul României sînt 774 de instituții preșcolare, dintre care deja peste 660 de grădinițe (85%) cu lucrări civile finalizate și/sau bunuri livrate cu succes.

La data de 10 noiembrie 2015 suma valorificată a Grantului a constituit 318 milioane lei, ceea ce reprezintă 82% din suma totală de 386 milioane lei, contractate fiind deja peste 96% sau 371 milioane lei. În proces de lucru se află alte 102 obiecte, care urmează a fi finalizate în 2016.

2. Ciclul de proiect utilizat

Toți beneficiarii au trecut o procedură standard de obținere a suportului, pornind de la evaluarea obiectelor și elaborarea devizelor de cheltuieli de către colaboratorii FISM, pînă la realizarea licitațiilor conform regulilor Băncii Mondiale.

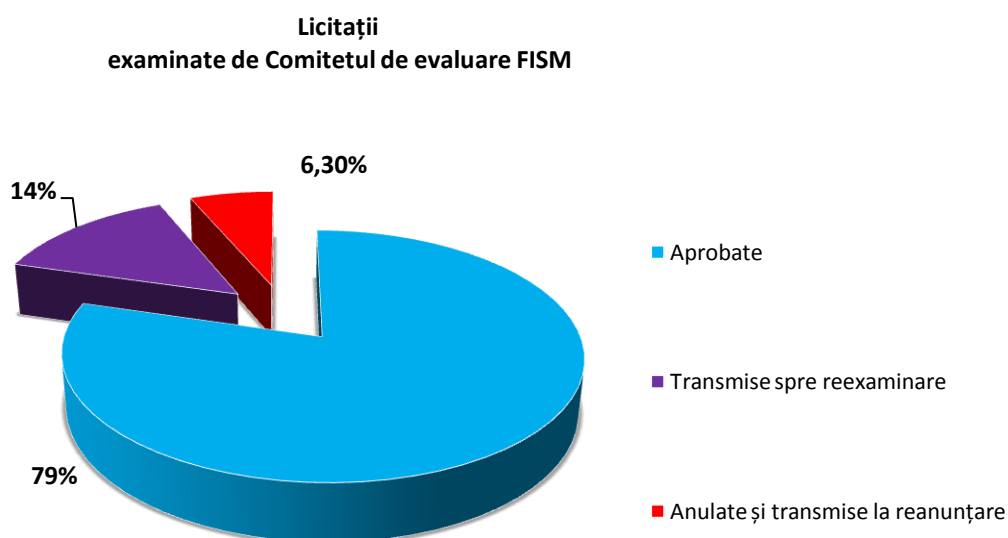
a. evaluarea lucrărilor. Timp de 4-5 luni au fost **evaluate** (obiectele inspectate de inginerii FISM) și elaborate devizele de cheltuieli pentru **639 obiecte**.

¹ Educația în Republica Moldova, publicație statistică, 2013-2014

b. instruirea beneficiarilor. În realizarea Grantului, FISM s-a axat nu doar pe investiția fizică propriu-zisă, dar și pe dezvoltarea capacităților APL de a organiza licitații, de a gestiona un contract de investiții, de a monitoriza și evalua executarea acestuia, ceea ce reprezintă o investiție în capitalul uman pe termen lung.

Astfel, au fost instruite peste 2000 de persoane cu privire la procedurile de licitație și gestiunea contractelor. Prin intermediul acestor activități de instruire s-a contribuit atât la sporirea nivelului de responsabilizare al primarilor și a companiilor de construcție, cât și la o înțelegere clară a distribuirii responsabilităților în cadrul implementării subproiectului precum și a modului de finanțare/achitare etc.

c. licitațiile și evaluarea acestora. Pentru limitarea riscurilor de trucare a licitațiilor și prevenirea altor situații de corupere a procesului, a fost creat un Comitet mixt de evaluare a licitațiilor în cadrul FISM, cu reprezentanți din cadrul Ministerului Construcțiilor și Dezvoltării Regionale, Ministerul Educației, Agenției Achiziții Publice, reprezentanți ai societății civile și ai FISM. Ambasada României a delegat un observator permanent care a participat la toate ședințele Comitetului, contribuind semnificativ la asigurarea integrității procesului.

APL-urile beneficiare au fost responsabile de desfășurarea licitațiilor la nivel local. Rezultatele au fost transmise Comitetului de evaluare FISM, care a analizat corectitudinea respectării procedurii. În perioada de raportare, Comitetul de evaluare FISM s-a întrunit de 27 ori, examinând peste 590 de licitații organizate la nivel local, dintre care: 79% - validate și aprobate, 14% - transmise spre reexaminare către APL, iar 6,3% - licitații anulate și reanunțate.

3. Lucrări civile

615 instituții preșcolare au solicitat lucrări civile/reparații. Cu acest scop au fost semnate 668 de contracte pentru realizarea lucrărilor civile (inclusiv lucrări adiționale licitate și contractate separat). 517 obiecte sau 84% deja au fost finalizate cu succes.

Până la 10 noiembrie 2015 s-a reușit realizarea următoarelor lucrări:

- executarea lucrărilor de reparație interioară în peste 400 de grădinițe;
- instalarea a circa 170 de sisteme de încălzire;
- amenajarea teritoriului în 124 de instituții preșcolare;
- schimbarea a peste 40 000 m² de acoperiș;
- construcția a peste 275 de săli de sport și de festivități;
- reabilitarea a 200 blocuri sanitare.

În rezultatul acestor lucrări, în grădinițele din Moldova au fost deschise peste 200 de grupe noi, ceea ce a dus la creșterea capacității de înrolare cu peste 5000 de locuri.

4. Bunuri procurate

În cadrul Programului, din grantul oferit de Guvernul României au fost procurate și bunuri, pentru a asigura buna funcționare a grădinițelor de copii. În acest sens, a fost furnizat mobilier, terenuri de joacă și pavilioane.

Numărul total de beneficiari ai bunurilor este de circa 500 de instituții preșcolare. Astfel, au fost livrate și instalate peste 630 de seturi de mobilier (fiecare set prevăzut pentru o grupă de 25 de copii), care a oferit condiții mai bune pentru circa 15 000 de copii, dar și pentru aproximativ 1200 de educatori care activează în aceste grupe.

Totodată, pentru amenajarea terenurilor de joacă, unde copiii participă la diverse activități în aer liber, au fost instalate peste 275 de pavilioane și circa 400 de utilaje/echipamente de joc.

Instituțiile preșcolare au mai beneficiat de echipament și utilaj industrial pentru bucătării, fiind amenajate circa 55 de bucătării cu frigidere, aragazuri, plite electrice, cuptoare electrice, hote, mese din inox, mașini de tocat carne, mașini de spălat vesela, cazane alimentare etc.

5. Impact

Ca urmare a realizării Grantului oferit de Guvernul României:

- peste 72 000 de copii au beneficiat de condiții mai bune în grădinițele lor, acestea fiind izolate termic, reparate în interior și la exterior, dotate cu sisteme de încălzire, apă și canalizare, cu acoperișuri noi, cu mobilier, terenuri de joacă și pavilioane;
- s-au îmbunătățit condițiile în care lucrează peste 12 000 de angajați ai instituțiilor preșcolare ;
- s-au deschis peste 200 de grupe noi, respectiv a sporit capacitatea de înrolare în grădinițe;
- au fost create noi locuri de muncă pentru circa 600 de persoane (educatoare, dădace);
- s-a oferit posibilitatea de a munci liniștit celor peste 100 000 de părinți.

Luând în considerație faptul că fiecare loc de muncă din construcții creează alte 8-13 locuri de muncă adiacente domeniului respectiv (producere de materie primă, transportatori auto, importatori, vânzatori, inspectori locali etc.), putem afirma cu siguranță că grantul oferit de Guvernul României a avut și un impact economic semnificativ.

CONCLUZII

În procesul de implementare al Programului de asistență tehnică și financiară acordată de Guvernul României pentru instituțiile preșcolare din Republica Moldova, am constatat următoarele:

1. Capacități insuficiente, la nivelul comunităților, de a evalua calitativ volumele de lucrări pentru care se solicită investiții. Prioritizarea acestora a necesitat un efort sporit din partea angajaților FISM, pentru asigurarea evaluării tehnice repetate și a adus la situații de modificare a devizelor pe parcursul realizării lucrărilor de renovare.
2. Pentru a eficientiza procesul de organizare și desfășurare a licitațiilor și a minimiza riscurile impuse de numărul mare de licitații anunțate concomitent, precum și diferențele mari dintre bugetele alocate diferitor grădinițe, a fost utilizată procedura de organizare a licitațiilor pe loturi, care și-a demonstrat eficiența, în special în cazul obiectelor mici.
3. Situația financiară complicată de la începutul anului 2015 și fluctuațiile valutare de la prezentarea ofertelor pînă la semnarea contractelor au fost cauzele întârzierii unor lucrări de construcție, iar în unele cazuri - rezilierea contractelor și anunțarea licitațiilor noi.
4. Procedurile operaționale ale FISM, verificarea licitațiilor, achitarea doar post-factum și doar după acceptarea calității lucrărilor executate sau a bunurilor livrate, precum și monitorizarea și evaluarea realizării Grantului prin intermediul Sistemului Informațional de Management existent în cadrul FISM, minimizează riscurile și asigură utilizarea eficientă a resurselor financiare.
5. Co-participarea autorităților locale la finanțarea obiectelor renovate (în cazul în care bugetul de facto depășește suma acordată în cadrul Grantului), care în total a constituit circa 39 de milioane MDL, asigură durabilitatea și sustenabilitatea obiectului renovat, autoritățile, dar și angajații grădinițelor avînd o atitudine mai responsabilă față de acesta.